

קמו:

עין משפט
גז מוצה

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

ממורת הש"ס

(6) [מסכתא דב"מ פ"ו],
(7) [מסכתא דב"מ פ"ו י"א],
(8) ג"י מ"ח מ"ו ל' ו' ו'
לוקא, (9) [מסכתא דב"מ
פ"ו], (10) [מסכתא דב"מ
פ"ו], (11) ד"מ י' ג"ו,
(12) ד"מ י' ג"ט ק"ד
כ"ו: וכן איתא ע"פ ר"י
ולא ע"פ ר"מ, (13) [לוקא
ק"ו: א' ג' ל' ה"ה כ"ה ו"ו
(ממדת כ"ב) ר"ש].

תורה אור השלם

1. כי יל בני ישראל
עבדים עבדי הם אשר
הוצאתי אותם מארץ
מצרים אני ה' אלהיכם
ויקרא כה נה
2. ואכלת פרי בטנך
בשך בכרך ובגתך אשר
נתן לך ה' אלהיך בעצור
ובקצור אשר חצק לך
א"יך: וברית כח נג
3. כל ערך פרי ארצותך
יירש הצלצל:
דברים כח טב

הנהגות הב"ח

(6) נ"ב שיה אחר
ואוקומנ: (7) ת"ס ד"ה
לא תיבול וכו' לגזול קרקע
פ"ל ותיבול לו נחמק:
(8) בא"ד וכן להקשות
לפי בירא ז':

גליון הש"ס

נ"ב להביא ברוב וכו'.
ע"י יבמות דף קו ע"א
הת"כ א"ל לו: ר"ש ד"ה
הורמסקין: ע"י נכנסת
לו ע"א נ"ש ד"ה
לדמסקין:

לעני רש"י

פרושים [פרניצ'ס].
שו"ת אדרתיוש
[אורלינצ'ס]. מלח
(ש"ח כ"ו).

דורמסקין. פרושים לון מורי. לון אחר אדרתיוש ועשכ הוא
הנאל בשלקות קדירה: לטורפה. לכוזה ומפשו עמון כמון:
פיר. מראה להס הדך: אף לפי נפסום. שטעות הדך במדבר
קכנת נפשות היא: ולא ישנו ממנה הפמרים. שאם להגו למיר
לפי ממון או לפי נפשות עושין: ככוסיא.
כפשיעה: אין שמועין לו. שמה לא
יקח החמור והס לא התנו אלא כדי
שיקח החמור ויהיה מוסר נפשו
לשמור עמון כללות מן החיות
וליסטים: קא מגטר ליה. ואפילו
אם יאמר אהד אני יכול לשמור יפה
אבל שנים איני יכול לשמור: קמ"ל.
דאמרי ליה לא כ"ש דהשתא מפרת
נפשך טפי: מהשכין לפי משוי. אם
השלך זה מהל עטרין וזה שלך זה
מהל עטרין כחול: בניסן. שגל
הנהר מהפשת שנגוס ומן הגשמים
מרחקים מד אשלא מלה מלה שמיס
הנהר לחון המיס ונבשרי שהמיס
חמרים והספינה גוששם אלל שפת
הנהר רגילים להמתק לחון עומק
המים מרי אשלי: ואלו היאך בניסן
למקום שפרי. כאלמנע המיס ומתון
שהנהר גדול ומון וענבנה: פ"ל
לאמנע. כל אחד ממי אה שלו
וטעל: אי שיכולים. בעלים להציל
לא איאוש ואפי אמר לעמנו גולן
הוא: סכא כשוקף. וכן יכולים
להציל וכן אין יכולין להציל: וכגון
זה. במקום איבוד ממון: שוקף
מולק. ואפי לא יראה מכיר: אמר
פ"ג. ומעכב חלקו אה מה שהציל:
לא אמר לא פ"ג. ושפיר עבד דמסק
נפשי אעסקא דמרייהו הוואל והוא
שוקף עמו אורחיה למטרנא אכולה
עיסקא: כשועל. שהיה שכיך לבטלי
ספינה וכשאין יכולין להציל: הדר
כ"ס. חוסי מהפקירא: רב אשי אומר.
לעולס כלייש דעלמא וכגון דיכולין
להציל ע"י הדמק: אמר לעמלי.
ושמעו בעלים ושחקו ולא מסרו
עלמן אהק דעתייהו וגלו דליאוש
ולא כעו ממסק נפשייהו ומיחו היכא
דיכולין להציל להדיא אפילו שמעו
ושחקו לא קני דמסקמ לא דליאוש:
מתנ"י ונטלוה מסיקין. אנסן
גולה מן הגולן: מסס מדינה היא.
דאנסוה ארעמא דאחריי ודהאין:
ואס מחמס הגולן. מפרש כגמלא:
גמ' ללל. ארנה גולן הוא שאוכל
כחולות כל אדם: דאשו אחוי. שלל
גולה הוא עמנו. אלא שמע מביט
המלך שמקשקש לגזול שדות והראה
להס טלו קרקע וז של פלוני:
א

להביא ברוב דורמסקין לחולה. שכוהו נשכל החולה יומר
ממה שהיה ראוי לשוכרו
שכרו משלם וכו' דמירי כגון לביא
מפקיד נתקום אחר כיואל נזה:
בניהם. פירוש ראשון להסיע ממון
אם כבר עשו תנאי קודם כמו
ורשון בני העיר להסיע על קלמן
דכ"ב (דף ה:):
יחסנינה סקאה. פי נקוי ארנה
כמו [ומעלה את] הקאין
כדמנעית (דף ו'). שהוא מין ארנה
ואין נראה לר"מ לשון ירושה
ואחסנה משמע דלגני ארני
וגטולה מסיקין נמי איירי כגני ארס
ונראה שאלויב קרי סקאה שעלין
ומסקין את הארץ כדכתיב (שמות י'
והנה כסה את עין הארץ ועל שם
כך נקרא לללל שמסכה כל הארץ
לל כמו היו ארץ קרי סקאה יעשיה
יו ר"מ ונראה לירושל שייכא שפיר
נעשות וחיות כמו וירשהו קאת
וקפוד (סס ל:):
הא מרישא שמע' מינה. תימה
דכמה מקומות ארכל הכי
שכול דכרו וי"ל דייק מדה"ל
למימי ואס לאו חייב מקמת ואס
מחמת הגולן חייב להעמיד לו שדה
אחר משמע דמילתא נאפי נפשה היא:
לא צריכא דאחוי אחוי. פי נקונטי'
שמע מביט המלך שהיו רוצין
לגזול (ס) לו קרקע והראה להס זה
קרקע פלוני אמת הוא כמו שפי'
דלפיו נענין זה מחייבים ליה אע"ג
שאינו כדור שיטולה שלל אמרו תמילה
הראה לנו ונגזול אלא מעמנו הראה
להס דהא הי"ג אמר לקמן (ק"ו). ואס
הראה מעמנו כמו שגמא נתן דמי וי"ס
דגמס הכא כגון שאנסוה עומ"ס ואחוי
ארעא ואחוי נמי הא כהדיהו ואין
להקשות (ו) לפי' מדאמר לקמן נאנס
פטור דהמס אנסוה להראות
קרקעו עמו של פלוני אבל הכא
דאנסוה להראות שלו חייב שלא
היה לו להראות אומה שגזל שאין שלו:
לא צריכא דאחוי אחוי. ומיז משום
דינא דגרמי כדמשמע לקמן
כשמעין קלמרי זיל לגניה ר'
שמעון כן אליקיס ור' אלעזר כן
פדמ דלחין דינא דגרמי ומיניוהו
ממתנין ואס מחמת הגולן חייב
להעמיד לו שדה אחר ומינה לרשב"א
לעיל כהגזול קמא (דף ק. ושס) לא
משמח דר"מ דלון דינא דגרמי אלא
כיימא דמחילת הכנס שנפרעה ללא
שמעין דלמא כר"מ אלא ממכ
היא משנה דהמסקין ואחאי לא
מימי המס ממתי' להכא דמחייבין
דינא דגרמי ואומר ר"י ללא יחמא
ליה לאחוי ממתנין דהכא ללא
קתני כה כהדיא דאחוי אלא
מימורא דמתני' מוקי לה הכי:
ללא

לא משתבש ומאן דתני מציקין לא משתבש מאן דתני מציקין לא משתבש
דכתיב במצור ובמצוק ומאן דתני מסיקין לא משתבש דכתיב יירש הצלצל
ומתרגמינן יחסנינה סקאה: אם מחמת הגולן חייב: היכי דמי אילימא
דאנסוה לארעא דידיה ולא אנסוה כולי ארעמא הא מרישא שמעת מינה
אם מכת מדינה היא כו' אי לא לא צריכא דאחוי אחוי לישנא אחרינא הב"ע
כגון דאנסוה עכו"ם ואמרי ליה אחוי ארעתיא ואחוי ההוא בהדיהו
ההוא גברא דאחוי אכריא דהני רבי ריש גלותא אהא לקמיה דרב כחמין חייביה רב כחמין לשלומי
יתוב רב יוסף אחוריה דרב הונא בר חיאי ויתוב רב הונא בר חיאי קמיה דרב כחמין א"ל רב
הונא בר חיאי ארבי כחמין דינא או קנסא א"ל מתניתין היא דתנן אם מחמת הגולן חייב להעמיד לו
שדה (ס) ואוקימנא דאחוי אחוי בתר דנפק א"ל רב יוסף ארבי הונא בר חיאי מאי נפקא לך מיניה
א

להביא ברוב דורמסקין לחולה. שכוהו נשכל החולה יומר
ממה שהיה ראוי לשוכרו
שכרו משלם וכו' דמירי כגון לביא
מפקיד נתקום אחר כיואל נזה:
בניהם. פירוש ראשון להסיע ממון
אם כבר עשו תנאי קודם כמו
ורשון בני העיר להסיע על קלמן
דכ"ב (דף ה:):
יחסנינה סקאה. פי נקוי ארנה
כמו [ומעלה את] הקאין
כדמנעית (דף ו'). שהוא מין ארנה
ואין נראה לר"מ לשון ירושה
ואחסנה משמע דלגני ארני
וגטולה מסיקין נמי איירי כגני ארס
ונראה שאלויב קרי סקאה שעלין
ומסקין את הארץ כדכתיב (שמות י'
והנה כסה את עין הארץ ועל שם
כך נקרא לללל שמסכה כל הארץ
לל כמו היו ארץ קרי סקאה יעשיה
יו ר"מ ונראה לירושל שייכא שפיר
נעשות וחיות כמו וירשהו קאת
וקפוד (סס ל:):
הא מרישא שמע' מינה. תימה
דכמה מקומות ארכל הכי
שכול דכרו וי"ל דייק מדה"ל
למימי ואס לאו חייב מקמת ואס
מחמת הגולן חייב להעמיד לו שדה
אחר משמע דמילתא נאפי נפשה היא:
לא צריכא דאחוי אחוי. פי נקונטי'
שמע מביט המלך שהיו רוצין
לגזול (ס) לו קרקע והראה להס זה
קרקע פלוני אמת הוא כמו שפי'
דלפיו נענין זה מחייבים ליה אע"ג
שאינו כדור שיטולה שלל אמרו תמילה
הראה לנו ונגזול אלא מעמנו הראה
להס דהא הי"ג אמר לקמן (ק"ו). ואס
הראה מעמנו כמו שגמא נתן דמי וי"ס
דגמס הכא כגון שאנסוה עומ"ס ואחוי
ארעא ואחוי נמי הא כהדיהו ואין
להקשות (ו) לפי' מדאמר לקמן נאנס
פטור דהמס אנסוה להראות
קרקעו עמו של פלוני אבל הכא
דאנסוה להראות שלו חייב שלא
היה לו להראות אומה שגזל שאין שלו:
לא צריכא דאחוי אחוי. ומיז משום
דינא דגרמי כדמשמע לקמן
כשמעין קלמרי זיל לגניה ר'
שמעון כן אליקיס ור' אלעזר כן
פדמ דלחין דינא דגרמי ומיניוהו
ממתנין ואס מחמת הגולן חייב
להעמיד לו שדה אחר ומינה לרשב"א
לעיל כהגזול קמא (דף ק. ושס) לא
משמח דר"מ דלון דינא דגרמי אלא
כיימא דמחילת הכנס שנפרעה ללא
שמעין דלמא כר"מ אלא ממכ
היא משנה דהמסקין ואחאי לא
מימי המס ממתי' להכא דמחייבין
דינא דגרמי ואומר ר"י ללא יחמא
ליה לאחוי ממתנין דהכא ללא
קתני כה כהדיא דאחוי אלא
מימורא דמתני' מוקי לה הכי:
ללא

להביא ברוב דורמסקין לחולה. שכוהו נשכל החולה יומר
ממה שהיה ראוי לשוכרו
שכרו משלם וכו' דמירי כגון לביא
מפקיד נתקום אחר כיואל נזה:
בניהם. פירוש ראשון להסיע ממון
אם כבר עשו תנאי קודם כמו
ורשון בני העיר להסיע על קלמן
דכ"ב (דף ה:):
יחסנינה סקאה. פי נקוי ארנה
כמו [ומעלה את] הקאין
כדמנעית (דף ו'). שהוא מין ארנה
ואין נראה לר"מ לשון ירושה
ואחסנה משמע דלגני ארני
וגטולה מסיקין נמי איירי כגני ארס
ונראה שאלויב קרי סקאה שעלין
ומסקין את הארץ כדכתיב (שמות י'
והנה כסה את עין הארץ ועל שם
כך נקרא לללל שמסכה כל הארץ
לל כמו היו ארץ קרי סקאה יעשיה
יו ר"מ ונראה לירושל שייכא שפיר
נעשות וחיות כמו וירשהו קאת
וקפוד (סס ל:):
הא מרישא שמע' מינה. תימה
דכמה מקומות ארכל הכי
שכול דכרו וי"ל דייק מדה"ל
למימי ואס לאו חייב מקמת ואס
מחמת הגולן חייב להעמיד לו שדה
אחר משמע דמילתא נאפי נפשה היא:
לא צריכא דאחוי אחוי. פי נקונטי'
שמע מביט המלך שהיו רוצין
לגזול (ס) לו קרקע והראה להס זה
קרקע פלוני אמת הוא כמו שפי'
דלפיו נענין זה מחייבים ליה אע"ג
שאינו כדור שיטולה שלל אמרו תמילה
הראה לנו ונגזול אלא מעמנו הראה
להס דהא הי"ג אמר לקמן (ק"ו). ואס
הראה מעמנו כמו שגמא נתן דמי וי"ס
דגמס הכא כגון שאנסוה עומ"ס ואחוי
ארעא ואחוי נמי הא כהדיהו ואין
להקשות (ו) לפי' מדאמר לקמן נאנס
פטור דהמס אנסוה להראות
קרקעו עמו של פלוני אבל הכא
דאנסוה להראות שלו חייב שלא
היה לו להראות אומה שגזל שאין שלו:
לא צריכא דאחוי אחוי. ומיז משום
דינא דגרמי כדמשמע לקמן
כשמעין קלמרי זיל לגניה ר'
שמעון כן אליקיס ור' אלעזר כן
פדמ דלחין דינא דגרמי ומיניוהו
ממתנין ואס מחמת הגולן חייב
להעמיד לו שדה אחר ומינה לרשב"א
לעיל כהגזול קמא (דף ק. ושס) לא
משמח דר"מ דלון דינא דגרמי אלא
כיימא דמחילת הכנס שנפרעה ללא
שמעין דלמא כר"מ אלא ממכ
היא משנה דהמסקין ואחאי לא
מימי המס ממתי' להכא דמחייבין
דינא דגרמי ואומר ר"י ללא יחמא
ליה לאחוי ממתנין דהכא ללא
קתני כה כהדיא דאחוי אלא
מימורא דמתני' מוקי לה הכי:
ללא

להביא ברוב דורמסקין לחולה. שכוהו נשכל החולה יומר
ממה שהיה ראוי לשוכרו
שכרו משלם וכו' דמירי כגון לביא
מפקיד נתקום אחר כיואל נזה:
בניהם. פירוש ראשון להסיע ממון
אם כבר עשו תנאי קודם כמו
ורשון בני העיר להסיע על קלמן
דכ"ב (דף ה:):
יחסנינה סקאה. פי נקוי ארנה
כמו [ומעלה את] הקאין
כדמנעית (דף ו'). שהוא מין ארנה
ואין נראה לר"מ לשון ירושה
ואחסנה משמע דלגני ארני
וגטולה מסיקין נמי איירי כגני ארס
ונראה שאלויב קרי סקאה שעלין
ומסקין את הארץ כדכתיב (שמות י'
והנה כסה את עין הארץ ועל שם
כך נקרא לללל שמסכה כל הארץ
לל כמו היו ארץ קרי סקאה יעשיה
יו ר"מ ונראה לירושל שייכא שפיר
נעשות וחיות כמו וירשהו קאת
וקפוד (סס ל:):
הא מרישא שמע' מינה. תימה
דכמה מקומות ארכל הכי
שכול דכרו וי"ל דייק מדה"ל
למימי ואס לאו חייב מקמת ואס
מחמת הגולן חייב להעמיד לו שדה
אחר משמע דמילתא נאפי נפשה היא:
לא צריכא דאחוי אחוי. פי נקונטי'
שמע מביט המלך שהיו רוצין
לגזול (ס) לו קרקע והראה להס זה
קרקע פלוני אמת הוא כמו שפי'
דלפיו נענין זה מחייבים ליה אע"ג
שאינו כדור שיטולה שלל אמרו תמילה
הראה לנו ונגזול אלא מעמנו הראה
להס דהא הי"ג אמר לקמן (ק"ו). ואס
הראה מעמנו כמו שגמא נתן דמי וי"ס
דגמס הכא כגון שאנסוה עומ"ס ואחוי
ארעא ואחוי נמי הא כהדיהו ואין
להקשות (ו) לפי' מדאמר לקמן נאנס
פטור דהמס אנסוה להראות
קרקעו עמו של פלוני אבל הכא
דאנסוה להראות שלו חייב שלא
היה לו להראות אומה שגזל שאין שלו:
לא צריכא דאחוי אחוי. ומיז משום
דינא דגרמי כדמשמע לקמן
כשמעין קלמרי זיל לגניה ר'
שמעון כן אליקיס ור' אלעזר כן
פדמ דלחין דינא דגרמי ומיניוהו
ממתנין ואס מחמת הגולן חייב
להעמיד לו שדה אחר ומינה לרשב"א
לעיל כהגזול קמא (דף ק. ושס) לא
משמח דר"מ דלון דינא דגרמי אלא
כיימא דמחילת הכנס שנפרעה ללא
שמעין דלמא כר"מ אלא ממכ
היא משנה דהמסקין ואחאי לא
מימי המס ממתי' להכא דמחייבין
דינא דגרמי ואומר ר"י ללא יחמא
ליה לאחוי ממתנין דהכא ללא
קתני כה כהדיא דאחוי אלא
מימורא דמתני' מוקי לה הכי:
ללא